Wymagania edukacyjne

i sposoby sprawdzania osiągnięć

edukacyjnych z przyrody

dla klasy 4 szkoły podstawowej

1. Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z przyrody, wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania przedmiotu przyroda w kl. 4 – *Odkrywam przyrodę*

Wymagania na oceny uwzględniają zapisy podstawy programowej z 2026 r. (Dz.U. z 2026 poz. 378).

Wymagania na poszczególne oceny				
Ocena dopuszczająca **Uczeń:**	**Ocena dostateczna** **Uczeń:**	**Ocena dobra** **Uczeń:**	**Ocena bardzo dobra** **Uczeń:**	**Ocena celująca** **Uczeń:**
Rozdział I. Spotkanie z przyrodą				
– przedstawia sposoby pracy z podręcznikiem – korzysta z podsumowań zawartych w podręczniku, aby powtórzyć wiadomości – stosuje zasady bezpieczeństwa na lekcjach przyrody – wyjaśnia, czym jest nowy przedmiot – przyroda – wymienia elementy przyrody ożywionej i nieożywionej oraz wytwory działalności człowieka – wymienia źródła wiedzy o przyrodzie – opisuje miejsce sprzyjające nauce – rozpoznaje dobre warunki do pracy na podstawie fotografii – wyjaśnia, czym jest uzależnienie – wyjaśnia, do czego na co dzień używa się internetu – wymienia zmysły, dzięki którym można poznawać przyrodę – wymienia przedmioty pomocne w prowadzeniu obserwacji i doświadczeń	– wyszukuje informacje w tekście, – odczytuje informacje ze schematów i map, – zna i stosuje metody ułatwiające powtarzanie materiału z lekcji – potrafi sporządzać mapy myśli – wyjaśnia, co to jest przyroda – wymienia sposoby poznawania przyrody – rozpoznaje w terenie elementy przyrody ożywionej i nieożywionej oraz obiekty stworzone przez ludzi – rozpoznaje czynniki sprzyjające koncentracji i te, które ją zakłócają – wyjaśnia, na czym polega uzależnienie od internetu, smartfona, mediów społecznościowych – wymienia oznaki nadużywania internetu – wymienia zasady mądrego	– sprawdza swoją wiedzę i umiejętności rozwiązując testy zawarte w podręczniku, – używa mnemotechnik, aby nauczyć się trudniejszych treści – wyjaśnia, dlaczego warto się uczyć przyrody – wskazuje zależności zachodzące między składnikami przyrody – aranżuje miejsce sprzyjające nauce – opisuje techniki wspierające koncentrację – wyjaśnia, co utrudnia skupienie uwagi – rozróżnia źródła współczesnych uzależnień – opisuje oznaki nadużywania internetu – określa różnice między obserwacją a doświadczeniem – podaje przykłady wykorzystania zmysłów do prowadzenia obserwacji przyrodniczych – prowadzi obserwację według instrukcji	– przygotowuje i przeprowadza doświadczenie na podstawie instrukcji w podręczniku – omawia sposoby poznawania przyrody – czerpie informacje o przyrodzie z różnych źródeł – opisuje zasady skutecznej nauki – wyjaśnia wpływ uzależnień na samopoczucie dziecka i relacje z otoczeniem – prezentuje wyniki obserwacji przyrodniczych – wyjaśnia, dlaczego podczas badania przyrody korzysta się z różnych przyrządów – prawidłowo posługuje się przyrządami wykorzystywanymi podczas obserwacji i badań przyrody – zna zagrożenia związane z substancjami niebezpiecznymi – odczytuje informacje na opakowaniach – rozpoznaje symbole ostrzegawcze znajdujące się na	– stosuje strategie skutecznego uczenia się – analizuje znaczenie źródeł wiedzy przyrodniczej – wykorzystuje strategie poprawy koncentracji w codziennej nauce – analizuje działania przeciwdziałające uzależnieniu od internetu – omawia znaczenie snu dla młodego człowieka – omawia znaczenie zmysłów w poznawaniu przyrody – omawia zastosowanie przyrządów wykorzystywanych podczas obserwacji – wymienia przyrządy, które są przydatne podczas wycieczki do lasu – potrafi planować i przeprowadzać doświadczenie oraz wyciągać wnioski – potrafi wyjaśnić, czym się różni hipoteza od pytania badawczego – wykonuje samodzielnie preparat mikroskopowy

– wymienia metody poznawania przyrody – wymienia przyrządy wykorzystywane podczas obserwacji przyrodniczych – wymienia obiekty, które można obserwować pod mikroskopem, – wymienia funkcje mikroskopu – wymienia nazwy głównych i pośrednich kierunków geograficznych	korzystania z internetu – opisuje ograniczenia zmysłów – prowadzi proste obserwacje przyrodnicze – stosuje zasady bezpieczeństwa podczas pracy badawczej – posługuje się lupą – potrafi sporządzać schematy – odczytuje dane z kart charakterystyki odczynników chemicznych – przestrzega zasad bezpieczeństwa na lekcjach przyrody – omawia zastosowanie mikroskopu – prowadzi obserwacje mikroskopowe według instrukcji – sporządza rysunek obiektu obserwowanego pod mikroskopem – wyjaśnia, czym są plan i mapa – posługuje się kompasem – wyjaśnia, co to jest widnokrąg	– dokumentuje obserwacje przyrodnicze – omawia przeznaczenie poszczególnych przyrządów ułatwiających obserwację przyrody – posługuje się szkłem i sprzętem laboratoryjnym – prowadzi samodzielnie obserwacje mikroskopowe, – wyjaśnia, czym są preparaty mikroskopowe – omawia budowę kompasu – wyznacza główne kierunki geograficzne na widnokręgu za pomocą kompasu	opakowaniach – omawia budowę mikroskopu optycznego – oblicza powiększenie mikroskopu – posługuje się kompasem w telefonie – wyznacza kierunki geograficzne za pomocą Słońca	– wyjaśnia, dlaczego obserwacje mikroskopowe rozpoczyna się od najmniejszego powiększenia – omawia wygląd i sposób działania pierwszych kompasów – odszukuje informacje na temat GPS
Rozdział II. Moja okolica				
– wyjaśnia, czym jest krajobraz – wymienia elementy, które tworzą krajobraz – wymienia elementy krajobrazu miasta i wsi – wymienia rodzaje form terenu: formy wypukłe, formy wklęsłe i	– wymienia różnice między krajobrazem a przyrodą – wymienia różnice między krajobrazem naturalnym a krajobrazem stworzonym przez człowieka – wyjaśnia, czym jest kształt terenu	– rozpoznaje składniki przyrody ożywionej i nieożywionej oraz elementy antropogeniczne – rozpoznaje rodzaje krajobrazu na podstawie fotografii – opisuje główne formy ukształtowania terenu – wykonuje model terenu według	– wymienia rodzaje krajobrazów – porównuje krajobraz wsi i miasta – opisuje krajobraz swojej okolicy – rozróżnia główne formy ukształtowania terenu – podaje przykłady wypukłych, wklęsłych i płaskich form terenu	– przedstawia zależności między elementami krajobrazu – opisuje formy terenu na przykładach z najbliższej okolicy – opisuje skały występujące w najbliższej okolicy – omawia wykorzystanie skał

formy płaskie – wyjaśnia, co to jest skała – wyjaśnia, gdzie występują skały – wyjaśnia, czym jest gleba – wymienia składniki gleby – sprawdza, czy w glebie żyją organizmy – przygotowuje pomoce niezbędne do prowadzenia obserwacji – wymienia rośliny i zwierzęta lądowe występujące w najbliższej okolicy	– rozpoznaje na fotografiach formy terenu – opisuje cechy skał – dzieli wybrane skały na lite, zwięzłe i luźne – wymienia etapy powstawania gleby – wyjaśnia, czym jest próchnica – wymienia gleby żyzne i mało żyzne – wyjaśnia, jak rośliny rosną w glebie pochodzącej z okolicy i w ziemi ogrodniczej – prowadzi obserwację wpływu gleby na wzrost roślin – podaje przykłady korzyści z uprawy roślin i hodowli zwierząt – uczestniczy w sadzeniu drzew lub sianiu roślin	instrukcji – omawia budowę skał, – korzysta z kluczy do rozpoznawania skał, – podaje przykłady skał litych, zwięzłych i luźnych – omawia proces powstawania gleby – wskazuje na profilu glebowym warstwę próchnicy – wymienia cechy gleby, które należy zbadać podczas obserwacji gleby w okolicy – wyjaśnia, dlaczego gleba jest ważna dla roślin – prowadzi kartę obserwacji – rozpoznaje rośliny najbliższej okolicy na podstawie cech budowy zewnętrznej – rozpoznaje zwierzęta lądowe najbliższej okolicy na podstawie cech zewnętrznych i śladów ich bytowania	– bada właściwości skał – rozpoznaje skały w najbliższej okolicy i porównuje je z innymi skałami występującymi w Polsce – opisuje glebę jako zbiór składników nieożywionych i ożywionych – wyjaśnia znaczenie organizmów i próchnicy dla żyzności gleby – omawia znaczenie gleby dla przyrody i dla człowieka – charakteryzuje glebę występującą w najbliższej okolicy – porównuje glebę pochodzącą z okolicy z ziemią ogrodniczą – określa barwę, grubość warstwy próchnicy, uziarnienie i strukturę gleby – korzysta z kluczy lub atlasów do rozpoznawania wybranych gatunków roślin i zwierząt	– przedstawia składniki gleby – porównuje gleby żyzne z mało żyznymi – bada próbki gleb zebrane w najbliższej okolicy i prezentuje wyniki – omawia znaczenie wody w glebie – przeprowadza doświadczenie pokazujące, jak rodzaj gleby wpływa na wzrost roślin, zapisuje dane i prezentuje wyniki – ocenia przydatność gleb w okolicy do uprawy roślin – zakłada hodowlę rośliny – wyjaśnia, dlaczego dzikie zwierzęta przychodzą do miast
Rozdział III. Obserwuję zjawiska przyrodnicze				
– wyjaśnia, czym jest materia – wymienia nazwy stanów skupienia materii – wyjaśnia, czym jest drobina – przedstawia na rysunku drobinową budowę materii – podaje nazwy stanów skupienia wody – dokonuje pomiaru temperatury powietrza – wymienia sytuacje, w których woda występuje w różnych stanach	– przedstawia rodzaje ciał stałych – przedstawia ułożenie drobin w ciałach stałych, cieczach i gazach – rozpoznaje ciała stałe, ciecze i gazy na podstawie rysunku pokazującego ułożenie drobin – obserwuje i rozróżnia stany skupienia wody – wyjaśnia, czym jest temperatura – odczytuje temperaturę w	– przedstawia cechy ciał stałych, cieczy i gazów – podaje przykłady przedmiotów wykonanych z ciał stałych: sprężystych, kruchych i plastycznych – opisuje materię jako zbiór różnych drobin tworzących różne substancje – wyjaśnia, co to jest ściśliwość – omawia budowę termometru – omawia występowanie wody w przyrodzie	– omawia zmiany kształtu ciał stałych, cieczy i gazów – omawia drobinowy model materii – obserwuje ruch drobin w cieczy – bada ściśliwość drobin w cieczach gazach i ciałach stałych – wymienia czynniki wpływające na zmianę stanu skupienia wody – opisuje ułożenie drobin wody w trzech stanach skupienia – obserwuje zmiany stanów skupienia wody	– wyszukuje informacje o najtwardszym minerale na Ziemi – wyjaśnia, do czego przydaje się wiedza o materii – bada i opisuje ściśliwość oraz ułożenie drobin w cieczach, gazach i ciałach stałych – udowadnia, że drobiny gazu są w ruchu – bada właściwości różnych próbek wody (stan skupienia, barwę, mętność, zapach) i prezentuje wyniki badań

skupienia	stopniach Celsjusza – wyjaśnia, kiedy następuje skraplanie	– podaje nazwy procesów, w których wyniku zmienia się stan skupienia – wymienia czynniki wpływające na szybkość parowania	– określa właściwości wody – analizuje schemat obiegu wody w przyrodzie – wyjaśnia, dlaczego pary wodnej nie widać – obserwuje, w jakiej temperaturze topnieje lód i krzepnie woda	– dostrzega zależność między temperaturą wody a stanem skupienia – analizuje zmiany stanów skupienia (topnienie, skraplanie, parowanie, zamarzanie (krzepnięcie)) – analizuje przemiany wody zachodzące podczas gotowania – wyjaśnia, czym się różni parowanie od wrzenia
Rozdział IV. Obserwuję pogodę				
– wyjaśnia, czym jest pogoda – rozpoznaje opady i osady atmosferyczne – wyjaśnia, co to jest wiatr – wymienia rodzaje chmur – podaje nazwy przyrządów służących do pomiaru składników pogody – wyjaśnia, czym są ogródki meteorologiczne – odczytuje temperaturę powietrza – wyjaśnia, czym jest odwodnienie – wyjaśnia, jak zapobiegać odwodnieniu i udarowi cieplnemu	– wymienia składniki pogody – wymienia osady atmosferyczne, które występują zimą – wyjaśnia związek między nazwą wiatru a kierunkiem, z którego wieje – wymienia podstawowe rodzaje chmur, – rozpoznaje przyrządy meteorologiczne i posługuje się nimi – wymienia przyrządy znajdujące się w ogródku meteorologicznym – wyjaśnia, czym jest udar cieplny – wymienia przystosowania roślin i zwierząt do zimy – na podstawie różnych źródeł omawia zasady odpowiedzialnego dokarmiania zwierząt zimą	– wyjaśnia, czym jest atmosfera – rozpoznaje stopień zachmurzenia na podstawie fotografii – wyjaśnia, czym jest ciśnienie atmosferyczne – demonstruje powstawanie wiatru, – korzysta z kluczy do rozpoznawania chmur, – wyjaśnia, dlaczego ludzie obserwują pogodę – prowadzi pomiar składników pogody – rozpoznaje objawy udaru cieplnego i odwodnienia u człowieka – charakteryzuje strategie przetrwania zwierząt zimą (np. hibernację, migrację, gromadzenie zapasów)	– charakteryzuje składniki pogody – wymienia składniki pogody, które widać i te, które są niewidoczne – wyjaśnia, od czego zależy ciśnienie atmosferyczne – omawia zasady bezpiecznego zachowania podczas trwania burzy – analizuje mapę pogody na podstawie odczytanych z niej danych – wymienia jednostki, w których podaje się wartości składników pogody – poszukuje informacji w serwisach pogodowych – omawia sposoby przeciwdziałania udarowi cieplnemu i odwodnieniu u człowieka – wyjaśnia wpływ zmian temperatury i stanu skupienia wody na organizmy (przemarzanie, nadmierne parowanie wody z powierzchni ciała, usychanie roślin)	– obserwuje zmianę składników pogody w ciągu dnia – wyjaśnia, jak i kiedy powstają chmury – przewiduje możliwość wystąpienia burzy na podstawie obserwacji nieba lub dzięki wykorzystaniu narzędzi cyfrowych – dokonuje pomiaru wybranych składników pogody, z wykorzystaniem odpowiednich przyrządów meteorologicznych i z zastosowaniem odpowiednich jednostek – omawia warunki atmosferyczne na podstawie mapy pogody – omawia rolę pokrywy śnieżnej w ochronie gleby i organizmów przed mrozem i w zwiększaniu wilgotności gleby

Rozdział V. Jak działają organizmy?				
– wyjaśnia, czym są organizmy – wymienia cechy organizmów – dzieli organizmy na jednokomórkowe i wielokomórkowe – podaje różnice między organizmem samożywnym a organizmem cudzożywnym – wymienia organizmy samożywne – wymienia organizmy cudzożywne – dzieli zwierzęta ze względu na rodzaj zjadanego pokarmu i sposób zdobywania go	– obserwuje przykłady organizmów – obserwuje komórkę pod mikroskopem – omawia hierarchiczną budowę organizmów – porządkuje poziomy organizacji życia - od komórki do zespołów organizmów – wyjaśnia, na czym polega samożywność – określa, co powstaje w czasie fotosyntezy – wyjaśnia, na czym polega cudzożywność – wyjaśnia, czym jest łańcuch pokarmowy	– identyfikuje organizmy jednokomórkowe i wielokomórkowe – obserwuje czynności życiowe roślin i zwierząt – samodzielnie przygotowuje preparat mikroskopowy ze skórki cebuli – charakteryzuje na przykładach sposoby odżywiania się organizmów – prezentuje informacje o składzie powietrza – omawia przystosowania organizmów cudzożywnych do zdobywania pokarmów	– omawia budowę komórkową organizmów – omawia czynności życiowe organizmów – samodzielnie prowadzi obserwację mikroskopową – omawia przebieg fotosyntezy – wyjaśnia, do czego rośliny wykorzystują światło – odróżnia organizmy samożywne od cudzożywnych – wymienia przykłady łańcuchów pokarmowych	– opisuje komórki budujące organizm człowieka na podstawie różnych źródeł – analizuje zależność między składem powietrza a przebiegiem fotosyntezy – bada wpływ światła na przebieg fotosyntezy, prowadzi kartę obserwacji i wyciąga wnioski – wyjaśnia znaczenie fotosyntezy dla życia na Ziemi – wyjaśnia, od czego zależy kolor liści – omawia rolę organizmów w ekosystemie w kontekście ich pozycji w łańcuchach pokarmowych, – omawia budowę łańcucha pokarmowego
Rozdział VI. Jak działa moje ciało?				
– wymienia układy narządów w organizmie człowieka – wymienia czynności, które pozwalają dbać o układ ruchu – wymienia podstawowe składniki pokarmowe – przedstawia rolę układu pokarmowego – obserwuje pracę układu oddechowego – wyjaśnia, jak należy dbać o układ oddechowy – wymienia główne zadania krwi w ciele człowieka	– wskazuje na planszy układy narządów, które budują organizm człowieka – podaje nazwy elementów poszczególnych układów narządów – wymienia przykłady produktów, w których znajdują się określone składniki pokarmowe – wymienia gruczoły trawienne – wyjaśnia, na czym polega wymiana gazowa – omawia budowę układu	– omawia funkcje układu ruchu – omawia znaczenie pokarmu dla organizmu – omawia drogę pokarmu przez układ pokarmowy – wyjaśnia, czym jest oddychanie komórkowe – omawia funkcje układu oddechowego – omawia budowę układu krwionośnego – omawia rolę naczyń krwionośnych (żył, naczyń włosowatych, tętnic)	– określa funkcje poszczególnych układów narządów człowieka – wskazuje związek między poszczególnymi układami narządów – omawia rolę składników pokarmowych w organizmie człowieka – omawia rolę gruczołów trawiennych w trawieniu pokarmu – analizuje, w jakim celu w organizmach zachodzi proces oddychania komórkowego	– opisuje organizm człowieka jako system współpracujących układów narządów – opisuje zależności między poszczególnymi układami narządów człowieka – wyjaśnia, jak współpracują ze sobą kości, stawy i mięśnie – wyjaśnia, dlaczego należy spożywać zróżnicowane pokarmy – analizuje informacje zawarte na etykietach żywności (wartość energetyczna, zawartość cukrów, tłuszczu, białka, soli)

– rozpoznaje narządy układu krwionośnego i moczowego na rysunku – przedstawia rolę mózgu w organizmie człowieka – opisuje budowę układu nerwowego – podaje funkcję układu rozrodczego – opisuje oznaki dojrzewania – rozpoznaje na rysunku narządy układu rozrodczego kobiety i mężczyzny – wymienia drobnoustroje chorobotwórcze i pasożyty – zna zasady dotyczące częstości i sposobu mycia rąk	oddechowego – opisuje, jak działa serce – omawia, co się dzieje ze zbędnymi substancjami w organizmie człowieka – wymienia narządy, z którymi współpracuje mózg – wyjaśnia, jak należy dbać o układ nerwowy – wyjaśnia, na czym polega zapłodnienie – wyjaśnia, jak zmienia się ciało dziewcząt i chłopców w okresie dojrzewania – wyjaśnia, czym są choroby zakaźne – wymienia sposoby zakażenia drobnoustrojami chorobotwórczymi i pasożytami	– omawia budowę układu moczowego – charakteryzuje funkcje mózgu, – charakteryzuje budowę i funkcję układu nerwowego – opisuje etapy rozwoju człowieka w porządku chronologicznym – rozpoznaje etap życia człowieka na podstawie fotografii – charakteryzuje sposoby rozprzestrzeniania się drobnoustrojów chorobotwórczych i pasożytów – przedstawia zasady profilaktyki chorób wywoływanych przez drobnoustroje i pasożyty	– opisuje funkcje płuc – omawia funkcje układu krwionośnego – omawia funkcje układu moczowego – wyjaśnia, jak dbać o układ krwionośny – wyjaśnia rolę mózgu w przetwarzaniu i interpretacji bodźców, uczeniu się i podejmowaniu decyzji – objaśnia, na czym polega higiena układu nerwowego – omawia budowę układów rozrodczych kobiety i mężczyzny – objaśnia, na czym polega codzienna higiena (szczególnie w okresie dojrzewania) – omawia zagrożenia dla zdrowia człowieka wynikające z obecności drobnoustrojów chorobotwórczych i pasożytów w środowisku	– wykazuje związek między składem produktów i nawykami żywieniowymi a zdrowiem człowieka – wykrywa obecność dwutlenku węgla w powietrzu wydychanym przez człowieka – prezentuje zależności między układem oddechowym, pokarmowym i krwionośnym – opisuje skład krwi – wykazuje znaczenie krwi dla organizmu człowieka – omawia rolę nerek w systemie filtracji krwi – omawia współpracę układu nerwowego z innymi układami narządów – przedstawia cechy człowieka w poszczególnych etapach życia – analizuje znaczenie bakterii dla organizmu człowieka
Rozdział VII. Życie na lądzie				
– wymienia dwa główne typy środowisk na Ziemi – rozpoznaje wybrane organizmy lądowe – wyjaśnia, czym jest las – wymienia rodzaje lasów – podaje nazwy typowych organizmów żyjących w lesie – wymienia nazwy roślin, zwierząt i grzybów charakterystycznych dla lasu – rozpoznaje rośliny, zwierzęta i	– przedstawia cechy środowiska lądowego – wymienia sposoby poruszania się zwierząt lądowych – rozpoznaje i nazywa warstwy lasu – wymienia zasady właściwego zachowania w lesie – opisuje budowę zewnętrzną wybranych roślin, zwierząt i grzybów – rozpoznaje wybrane trujące	– omawia przystosowania organizmów do życia na lądzie (cechy budowy zewnętrznej i czynności życiowe) – charakteryzuje piętra lasu – rozpoznaje charakterystyczne gatunki roślin i zwierząt żyjących w poszczególnych warstwach lasu z wykorzystaniem kluczy lub atlasów – omawia funkcje lasu – wyjaśnia, dlaczego nie należy	– porównuje sposoby poruszania się zwierząt lądowych na podstawie obserwacji i innych źródeł – charakteryzuje warunki panujące w poszczególnych piętrach lasu – omawia znaczenie lasów dla człowieka – opisuje zasady bezpiecznego zachowania w lesie – omawia zasady zachowania w kontakcie z nieznanymi roślinami i grzybami	– opisuje wspólne cechy organizmów zdolnych do lotu – na podstawie różnych źródeł charakteryzuje strategie przetrwania zwierząt zimą (np. hibernację, migrację, gromadzenie zapasów) i zasady ich odpowiedzialnego dokarmiania – omawia wpływ działalności człowieka na funkcjonowanie lasu – korzysta z kluczy lub atlasów do rozpoznawania wybranych gatunków roślin, zwierząt i

grzyby rosnące w lesie – wyjaśnia, czym jest łąka – wyjaśnia, jak dbać o łąki – rozpoznaje rośliny i zwierzęta łąkowe na podstawie fotografii – wyjaśnia, czym jest pole uprawne – rozpoznaje główne rośliny uprawiane w Polsce	rośliny i grzyby oraz jadowite zwierzęta występujące w lesie – rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla ekosystemu łąki z wykorzystaniem kluczy lub atlasów – na podstawie modelu lub schematu przedstawia proste zależności pokarmowe zachodzące między organizmami żyjącymi na łące – przedstawia przykłady produktów wytwarzanych z roślin uprawianych w Polsce	dotykać ani spożywać nieznanych roślin i grzybów – omawia różnice między łąką a lasem – omawia warunki życia na łące – omawia znaczenie łąki dla człowieka – omawia warunki życia na polu uprawnym – dzieli rośliny uprawne na zboża, warzywa i rośliny przemysłowe	– omawia znaczenie łąk dla przyrody – przedstawia wpływ człowieka na funkcjonowanie łąk – charakteryzuje pole jako środowisko życia – omawia znaczenie łąki dla przyrody i człowieka	grzybów – podaje cechy odróżniające zaskrońca od żmii – obserwuje i opisuje przystosowania (budowa zewnętrzna, czynności życiowe) organizmów lądowych do środowiska życia – opisuje znaczenie łąk kwietnych – opisuje produkty wytwarzane z roślin uprawnych
Rozdział VIII. Życie w wodzie				
– dokonuje podziału wód na wody stojące i wody płynące – wymienia przystosowania ryb do życia w wodzie – dzieli wody powierzchniowe na wody płynące i stojące – dzieli wody płynące na cieki naturalne i sztuczne – podaje przykłady wód stojących – wymienia strefy życia w jeziorze	– omawia cechy środowiska wodnego – rozpoznaje wybrane organizmy wodne – wskazuje na mapie elementy systemu rzecznego – podaje nazwy typowych roślin i zwierząt żyjących w całej rzece i w jej poszczególnych odcinkach – wskazuje jezioro jako przykład wód stojących – opisuje warunki w poszczególnych strefach życia w jeziorze	– omawia warunki życia w wodzie – charakteryzuje czynniki niezbędne do życia w wodzie – omawia elementy rzeki – omawia walory przyrodnicze rzeki – odczytuje z mapy nazwę rzeki płynącej przez miejscowość, w której mieszka – podaje nazwy typowych roślin i zwierząt żyjących w jeziorze w poszczególnych strefach	– omawia przystosowania organizmów do życia w wodzie – charakteryzuje przystosowania w budowie roślin i zwierząt do życia w rzece – charakteryzuje przystosowania roślin i zwierząt do życia w jeziorze (cechy budowy)	– porównuje warunki życia w wodzie z warunkami życia na lądzie – wyjaśnia, dlaczego należy chronić zasoby wodne – prowadzi obserwacje mikroskopowe kropli wody (np. z jeziora, stawu) – opisuje zbiorniki wodne w okolicy na podstawie różnych źródeł

2. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów z przyrody w klasie 4.

I. OBSZARY AKTYWNOŚCI PODLEGAJĄCE OCENIE

Na lekcjach przyrody ocenianiu podlega:

- Rozumienie pojęć przyrodniczych,
- Stosowanie języka przyrodniczego,
- Stosowanie zdobytej wiedzy i umiejętności w sytuacjach typowych,
- Rozwiązywanie zadań problemowych,
- Umiejętności praktyczne, np.: korzystanie z planu, mapy, kompasu, mikroskopu, tworzenie prostych preparatów mikroskopowych czy przeprowadzanie prostych doświadczeń,
- Tworzenie projektów.

II. SPRAWDZANIE I OCENIANIE OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

Formy sprawdzania wiedzy:

- sprawdziany,
- kartkówki,
- odpowiedzi ustne,
- projekty, prace długoterminowe,
- zadania domowe,
- praca na lekcji (rozumiana jako konstruktywny udział w dyskusji), praca nad przydzielonymi zadaniami (praca samodzielna, w parach, grupach),
- zadania praktyczne (doświadczenia, obserwacje, mikroskopowanie).

III. ZAŁOŻENIA OGÓLNE

1. Ocenie podlegają wiadomości i umiejętności określone programem nauczania w danej klasie.
2. Ocenianie jest systematyczne, jawne, obiektywne i zgodne z wymaganiami programowymi.
3. W ocenianiu wypowiedzi ustnych pod uwagę brana jest adekwatność odpowiedzi do postawionego pytania, rzeczowość, stosowanie języka przyrodniczego, rozumienie pojęć, jasność i klarowność formułowania wypowiedzi.

4. Wypowiedzi pisemne:
    - kartkówki – bieżące sprawdziany wiedzy polegające na sprawdzeniu wiadomości i umiejętności z 1 – 3 ostatnich lekcji; nie muszą być zapowiedziane,
    - sprawdziany (testy) – przeprowadzane po zakończeniu każdego działu, zapowiedziane tydzień wcześniej (długie działy mogą być dzielone na 2 części i po każdej z nich jest przeprowadzany sprawdzian).
5. Każdy uczeń ma prawo do poprawy wszystkich ocen cząstkowych z odpowiedzi ustnej, sprawdzianów, kartkówek.
6. Termin i formę poprawy ustala nauczyciel. Pierwszy termin poprawy jest ustalony przez nauczyciela dla całej klasy. Kolejna poprawa jest możliwa po indywidualnym ustaleniu terminu z nauczycielem, który decyduje o formie poprawy oceny. Uczeń powinien poprawiać oceny na bieżąco.
7. Prace klasowe (sprawdziany, testy, kartkówki) są obowiązkowe. Nieobecni uczniowie piszą je w późniejszym terminie ustalonym z nauczycielem. Jeżeli uczeń nie przystąpi do pisania pracy klasowej w wyznaczonym terminie, uczeń pisze sprawdzian, kartkówkę na pierwszej lekcji, na której jest obecny.
8. Uczeń ma prawo do jednokrotnego w ciągu śródrocza zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji (rozumianego jako brak wiedzy z obowiązujących 3 ostatnich lekcji). Nieprzygotowanie zgłaszane jest na początku lekcji i odnotowywane w dzienniku elektroniczny wpisem „np". Nieprzygotowanie nie oznacza braku podręcznika, zeszytu ćwiczeń czy zeszytu przedmiotowego albo niezbędnych materiałów potrzebnych do lekcji.
9. Procentowy system oceniania testów (sprawdzianów), kartkówek:
    98% - 100% – celujący
    86% - 97% – bardzo dobry
    70% - 85% – dobry
    50% - 69% – dostateczny
    30% - 49% – dopuszczający
    0% - 29% – niedostateczny.
10. Do ustalenia oceny oceny śródrocznej lub rocznej brane są pod uwagę oceny cząstkowe ze wszystkich form sprawdzania wiedzy.
11. Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną ani średnią ważoną ocen cząstkowych. Ocena roczna uwzględnia oceny uzyskane w trakcie całego roku szkolnego.

3. Uczeń lub jego rodzice mogą ubiegać się o otrzymanie wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z przyrody. Szczegółowe warunki i tryb znajdują się w Statucie Szkoły.

Nauczyciele przyrody w Szkole Podstawowej nr 61 w Krakowie